Hallintovaliokunnalle

19.10.2026

HE 161/2026 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksen mukaan opiskelijaksi hakevan kolmannen maan kansalaisen ja tämän perheenjäsenten oleskelulupahakemuksiin sovellettaisiin ulkomaalaislain oleskelulupahakemusten hylkäämisperusteita koskevaa yleistä sääntelyä. Lisäksi esitetään,että kaikkien opiskelijoiden perheenjäsenten oleskelulupahakemusten käsittelyyn ja ratkaisuun sovellettaisiin ulkomaalaislain hakemuksen enimmäiskäsittelyaikaa koskevaa sääntelyä, joka pidentäisi enimmäiskäsittelyaikaa nykyisestä 3 kuukaudesta 9 kuukauteen. Esityksessä säädettäisiin myös perheenjäseniä koskevasta perheenkokoajan asumisaikavaatimuksesta ennen kuin perheenyhdistäminen olisi mahdollista, toimeentulovaatimuksen säätämisestä valtioneuvoston asetuksella sekä kielitataitovaatimuksesta oleskeluluvan edellytyksenä.

Esityksessä ehdotetaan vuoden asumisaikavaatimusta opiskelijalle ennen tämän oleskeluluvan tai -lupien hakemista tämän perheenjäsenille perheenyhdistämisen kautta. Esityksen keskeisenä riskinä on, että Suomen houkuttelevuus opiskelumaana heikkenee. Yliopistojen intresseissä on rekrytoida mahdollisimman osaavia kansainvälisiä opiskelijoita, joilla on hyvät edellytykset menestyä opinnoissaan. Yliopistoissa kansainväliset opiskelijat suorittavat pääosin kaksivuotisia maisteriohjelmia, jolloin opiskelijat ovat myös hieman vanhempia kuin alemman korkeakoulututkinnon suorittajat, ja näin ollen heillä on useammin tarve perheenyhdistämiselle.

Perheenyhdistämisen vaikeuttaminen voi heikentää Suomen kiinnostavuutta opiskelumaana erityisesti perheellisten opiskelijoiden silmissä, millä olisi opiskelijajoukon diversiteettiä rajaava vaikutus. Ehdotus ei edistä opiskelijoiden ja heidän perheidensä juurtumista Suomeen opintojen aikana. Unifi haluaa muistuttaa, että ikääntyvän väestörakenteen Suomi tarvitsee kansainvälisiä osaajia, ja tavoitteena on, että yhä useampi opiskelija jäisi opintojensa jälkeen Suomeen. Käsillä oleva esitys ei edistä tätä tavoitetta.

Ehdotus pidentäisi opiskelijoiden perheenjäsenten oleskelulupahakemusten käsittelyaikaa 9 kuukauteen, kun nyt se on 3 kuukautta. Pitkä käsittelyaika yhdistettynä samalla säädettävään vuoden asumisaikavaatimukseen voi vaikuttaa negatiivisesti Suomen houkuttelevuuteen opiskelumaana ja näin heikentää yliopistojen edellytyksiä rekrytoida kansainvälisiä opiskelijoita. Kahden vuoden mittaisessa maisteriohjelmassa opiskelevalle

vuoden odotusaika yhdistettynä 9 kuukauden hakemuksen käsittelyaikaan voisi tarkoittaa sitä, että perhe ei opintojen aikana pääse maahan lainkaan.

Opiskelijoiden riittämätön kielitaito ei ole noussut ongelmaksi yliopistoissa. Huolella laaditut opiskelijavalinnan perusteet sekä toimiva opiskelijavalintaprosessi varmistavat sen, että uusilla opiskelijoilla on riittävä kielitaito opiskella yliopistossa. On tärkeää, ettei esityksen mukainen kielitaidon todentaminen tulevaisuudessa hidasta tai monimutkaista oleskelulupaprosesseja tarpeettomasti.

Unifi pitää kannatettavana, että toimeentuloedellytys vastaa Suomen kustannustasoa, sillä vailla riittäviä varoja Suomeen saapuminen asettaa opiskelijan haavoittuvaan asemaan. Esityksessä ehdotetaan toimeentuloedellytyksen säätämisestä asetustasolla. On tärkeää, että toimeentuloedellytystä voidaan muuttaa tarpeen mukaan kustannustasoa vastaavaksi.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Jari Ojala
puheenjohtaja

Heikki Holopainen
toiminnanjohtaja